

М

икола ДЕРИКОТ,

голова Хмельницької обласної ради: «Будь-яку справу належить робити разом»

Перед депутатами всіх рівнів нинішньої каденції стоїть непросто завдання – провести в державі реформи, які намічено. Чи готові народні обранці до цього? І наскільки запропоновані зміни відповідають потребам часу? Про ці та інші починання розмова нашого кореспондента з головою Хмельницької обласної ради Миколою ДЕРИКОТОМ.

– Миколо Васильовичу, нинішній склад ради істотно відрізняється від попереднього і за партійним, і за професійним, і навіть за віковим показниками – з'явилося чимало нових облич. Чи вдається досягти одностайності?

– Справді, порівняно з минулим скликанням, обласна рада оновилася на вісімдесят відсотків. Тому казати про певний колектив одностайності після перших сесій ще зарано. Триває процес становлення, і ті, хто прийшов у раду, повинні усвідомити передусім для себе, що вони вже не просто успішні підприємці, самодостатні господарники чи керівники підприємств, а народні обранці, котрі мають обстоювати інтереси обласної громади. Тут мало бути лише добрим виконавцем, слід постійно ініціювати ідеї.

Можливо, дехто з моїх колег гадав: варто прийти до сесійного залу, поставити кілька гострих запитань, провести дискусію й саме в цьому полягати суть депутатської місії. А на моє глибоке переконавання, під час сесії взагалі не повинно виникати жодних дискусій. Не тому, що не має бути альтернативних думок, а тому, що всі проблеми слід з'ясувати ще задовго до початку засідання: під час роботи в комісіях, особистого спілкування. А вже на сесії ми маємо працювати як єдиний організм, бачити спільну мету, що не залежить від партійних уподобань.

Після обрання очільником облради треба було вникати в усі тонкощі й особливості цієї своєрідної

кухні. Допоміг попередній життєвий досвід. Мені довелося працювати й на виробництві, й бізнесом займатися. А впродовж кількох останніх років обіймав посаду заступника голови ОДА: діловий підхід до вирішення будь-якого питання брав гору над емоціями.

– Чи не гадаєте ви, що новообрані депутати повинні набуті певних знань? Скажімо, для голів сільських рад запровадження відповідну систему навчання.

– Навчатися, як відомо, нікому ніколи не пізно. Тож, очевидно, цикли певних тематичних лекцій обласним депутатам також не завадили б. Щоб заповнити цю прогалину, я вже не раз збирав голів фракцій і комісій для спільного обговорення різних питань, визначення загальної стратегії розвитку регіону. Адже це – найголовніше завдання ради. Якщо нам справді вдасться розробити програму розвитку на рік, а тим паче на п'ять, причому зробити це не формально, а чітко прораховуючи кожний крок, результати такої роботи депутатського корпусу врешті-решт відчуже вся область.

Коли депутати не просто зрозуміють, а й самі розроблятимуть стратегію розвитку, нам вдасться уникнути багатьох конфліктних моментів. Узагалі я налаштований на те, щоб у раді було якомога менше конфронтації, а якомога більше плідної, конструктивної роботи.

– Якщо брати до уваги масштабні реформи, на які націлює уряд, працювати доведеться, як то кажуть, до сьомого поту. Деякі з них, зокрема подат-

кова реформа, вже стартувала з прийняттям нового Податкового кодексу. Чи відчула Хмельниччина певні зміни, скажімо, у наповненні місцевих бюджетів?

– Поки що важко дати однозначну відповідь – надто мало часу минуло. Але зміни, які сталися, на жаль, не завжди позитивні.

Приміром, для бюджету нашого обласного центру, де надзвичайно поширена торгівля на ринках, відчутним ударом стало скасування ринкового збору. Сьогодні міська казна має значні втрати. Але давайте поглянемо на проблему з другого боку. Упродовж кількох останніх років саме ринковий збір був надійним джерелом доходів. Механізм працював доволі чітко і щомісяця забезпечував близько трьох мільйонів гривень платежів. За такої стабільності, як на мене, було втрачено пильність: менше уваги приділялося тим, хто перебував у «тіні». Та й інвестиції в розвиток економіки пригальмувалися. Бо й справді, хто хотів шукати зайвий клопіт на свою голову, коли значні кошти від ринкового збору можна отримувати практично без жодних проблем.

Новий ПК мав би змінити ситуацію. Але цього не сталося. Для підприємців зросли комунальні платежі, збільшилася плата за землю – одне слово, платити вони стали більше. На цьому заробив хто завгодно, але не бюджет. Тобто основного ефекту, заради чого все затівалося, так і не вдалося досягти.

До речі, проблему з оподаткуванням малого бізнесу так і не розв'язано, попри те, що багато бу-

ло сказано про революційність усіх податкових новацій. А насправді вийшло так, що вже через кілька місяців після їх ухвалення будемо змушені приймати поправки. Переконаний, над такими масштабними документами, які визначають долю держави на десятиліття, треба працювати ретельніше.

Сьогодні малий бізнес живе в очікуванні поправок, котрі мають з'явитися після завершення першого кварталу. Адже багато питань так і залишилися не вирішеними.

На мою думку, передусім слід думати не над тим, скільки повинен платити підприємець, а якою має бути структура цього податку. Неодноразово зустрічався з підприємцями, котрі стверджували, що замість трьохсот гривень ринкового збору та двохсот гривень податку, вони готові платити тисячу. І готові робити це добровільно. То для чого створювати їм різні перешкоди, наприклад такі, як обмеження річного обороту? Адже це тільки відлякує представників малого бізнесу, змушує повертатися в «тінь».

Іще під час роботи в ОДА я займався питаннями виведення бізнесу з «тіні». Варто було зустрітися з підприємцями, відверто поговорити про проблеми, зробити крок на шляху до порозуміння (а ми попросили тоді контролюючі організації зробити своєрідну перерву, не здійснювати перевірок бодай два-три місяці), як одразу стали помітні результати. Скажімо, в ресторанному бізнесі середня зарплата офіційно піднялася з 200 гривень до 1,4 тисячі. Тоді ж протягом кількох місяців зареєструвалися й почали платити нехай невеликі, але все-таки відрахування, понад 18 тисяч(!) підприємців. А от у легкій промисловості було зафіксовано зростання виробництва більш як на 50 відсотків.

Усе це свідчить про те, що резерви справді є, але підняти їх на поверхню силою, методом тиску навряд чи вдасться.

– Миколо Васильовичу, на вашу думку, яким чином це слід зробити?

– Насамперед усі реформаторські ідеї повинні ґрунтуватися на одному принципі – соціальній рівності для всіх. Тут аж ніяк не можна оминути пенсійну реформу. Хоч би про які новації йшлося, суспільство їх не підтримає, поки не буде наведено порядок із раніше призначеними надто великими пенсіями.

Стосовно збільшення пенсійного віку. Не можу не підтримати цю пропозицію. Я поцікавився історією, звідки в нас взялися цифри саме 55 та 60 років. З'ясувалося, вони були продиктовані тим, що значна частина жінок свого часу працювала в сільському господарстві й тодішні

норми виробітку були надзвичайно високими: треба було щосезону обробити п'ять-сім гектарів буряку, а на фермі жінки доїли вручну ледь не по сотні корів. До речі, доярки через важкі умови праці могли піти на пенсію і в п'ятдесят.

Але нині ситуація змінилася, і навряд чи відшукаємо багато людей, котрі трудяться так само важко. Ясна річ, якщо такі є, для них можна зберегти старі вікові рамки. А взагалі в їх збільшенні не треба бачити трагедію.

– Але проблема не в тому, чи хочеться майбутнім пенсіонерам працювати довше, а в тому, де знайти роботу? Люди потерпають від безробіття.

– Парадоксальна ситуація: з одного боку, ми стільки років поспіль говоримо про безробіття, а з другого – підприємці, виробничники так само потерпають від браку справжніх професіоналів. Складається враження, що всі спеціальності в нас звелися лише до економіста та юриста. А про робітничі вже й годі казати.

– Перекося нашої освітньої системи відомі всім. Але багато «дипломованих» фахівців, гадаю, швидко перекваліфікувалися б, якби їм запропонували справді достойну зарплату.

– Що більше я думаю над цим, то чіткіше усвідомлюю: попри всі скарги на бідність, неможливість знайти роботу, наше суспільство просто розучилося працювати. Хто не стикався з такою ситуацією, коли людина, не маючи ані належних знань, ані досвіду, ані елементарного бажання працювати, хоче з першого дня отримувати зарплату у три-п'ять тисяч гривень. Хіба це нормальне? Суспільство врешті-решт має зрозуміти: не можна сидіти та сподіватися, що хтось прийде і дасть тобі роботу, достаток, хорошу пенсію... Нічого цього не буде, поки ти не заробиш сам.

– А хіба влада не існує саме для того, щоб допомогти людині реалізувати всі свої можливості? Хіба не вона повинна подбати про створення умов для такої самореалізації?

– Безперечно. І всі сьогоденні зміни мають засвідчити це. Але, на мою думку, навіть наймасштабніші реформи не будуть успішними, якщо не розпочинатимуться знизу. З одного боку, урядовцям не варто пропонувати кардинальні зміни, не порадившись із людьми на місцях. Тут важлива думка кожного. А з другого – не треба думати, що навіть найкращий закон запрацює сам по собі. Поки ми не шукатимемо внутрішніх резервів, не намагатимемося працювати ефективніше, на зміни розраховувати не можна.

– Слова хороші. Але як це має здійснюватися, приміром, на

рівні села чи району? Дуже часто в голови сільради просто руки опускаються – грошей ні на що не вистачає.

– Кожна господиня знає: якщо грошей замало – їх треба економити. То чому ж не застосовуємо це правило на рівні громад?

Хто не знає, що бюджети сільських рад украй обмежені. То давайте використовувати їх ощадливіше. Скажімо, до мене на прийом прийшли мешканці одного з сіл і попросили, аби в них ліквідували... клуб. Люди говорили про те, що з огляду на середній вік мешканців їм уже давно не до розваг. А от ФАП у селі дуже потрібен. То чи не краще гроші, які використовувалися на утримання клубу, спрямувати на медичний заклад?

Справді, їхню логіку не заперечуєш. Тим паче що схожа ситуація складається в десятках сіл.

Теми оптимізації сільської освітньої або медичної системи сьогодні не надто популярні. Але я не можу не навести такі характерні приклади. Мені довелося відвідати школу, де в класі сиділо четверо учнів, причому різних за віком. Учителю на всіх – один. А температура в приміщенні – лише вісім градусів тепла. Чи варто витратити кошти на утримання такої школи? Чи, може, цю суму передати на освітній округ і зробити його по-справжньому сучасним?

А ось в одній районній лікарні два поверхи відведено під пологове відділення, хоча впродовж року там народжується лише сотня немовлят. То чи не доцільніше було б перерозподілити кошти на інші відділення?

Я не за те, щоб усе закривати та скорочувати. Але ми повинні навчитися жити раціонально й ощадливо, інакше з бідності просто не вирватись. І приклад такого розумного раціоналізму мають показувати саме сільські, районні й обласні ради.

– Очевидно, місцеві громади все це добре розуміють, але люди бояться не змін, а зовсім іншого: неправди, нещирості, соціальної несправедливості.

– Маєте рацію. І це повинен усвідомити кожен, причетний до влади. Тільки чесність перед самим собою і перед людьми приведе до давно очікуваних змін. Тому на успіх зможе розраховувати лише та команда, котра відмовиться від подвійних стандартів, від надзвичайно негативного принципу, коли це – для себе, а це – для людей. Вислів про те, що будь-яку справу ми маємо робити всі разом, повинен набути реального змісту.

Розмову записала Ірина КОЗАК.